

Vijf jaar gierzwaluwonderzoek Noord-Holland

Frank van Groen

Gierzwaluwen zijn moeilijk te inventariseren vogels. De bestaande Sovon-projecten leveren dan ook geen betrouwbare trend van de aantalsontwikkeling op voor deze soort. Wel zijn er aanwijzingen dat de Gierzwaluw is afgenomen, maar omdat dit niet is hard te maken is het ook niet mogelijk om te bepalen of de soort op de Rode Lijst thuishoort. Om die reden besloten Landschap Noord-Holland en het Gierzwaluw Platform Noord-Holland een nieuwe telmethode te ontwikkelen. In de jaren 2012-2016 werd de nieuwe methode in Noord-Holland getest, met als doel erachter te komen of de totale populatie Gierzwaluwen in de provincie achteruit gaat of niet.

Methode

Gierzwaluwen hebben de gewoonte om tijdens de zomermaanden elkaar in de avonden boven steden en dorpen op te zoeken. Door op een aantal punten in de provincie deze verzamelvluchten te tellen, zou over een reeks van vijf jaren mogelijk een trend zichtbaar worden. Dit idee is verder uitgewerkt in een telmethode.

De telmethode hield in het kort in dat vanaf een hoog gelegen punt met goed uitzicht alle rondvliegende Gierzwaluwen geteld werden in een bepaald gebied. De tellingen werden uitgevoerd tussen 15 juni t/m 15 juli op drie avonden met tussen twee tellingen minimaal vijf dagen. Op elke telavond werden minimaal drie tellingen door tenminste twee tellers uitgevoerd van in het luchtruim van het telgebied aanwezige Gierzwaluwen. Elke teller stelde onafhankelijk van de andere tellers het maximaal aantal vogels vast.

ILLUSTRATIE: JUSTYNA BAYTEL

Locaties

Op 16 locaties zijn in Noord-Holland Gierzwaluwen geteld vanaf hoge punten, zo ook op enkele locaties in Amsterdam. Van de 16 tellocaties bleven er uiteindelijk 13 locaties over. Alleen hier was gedurende vijf jaar dusdanig regelmatig en op consequente wijze geteld dat de gegevens vergeleken konden worden.

ILLUSTRATIE: JUSTYNA BAYTEL

Amsterdam

Als vervolg op de uitleg over het telproject Gierzwaluwen van coördinator Peter Mol op de ALV van 2012 besloot het bestuur van de vwg Amsterdam vanaf de start mee te doen, en wel vanaf het dakterras van een van de bestuursleden, vlak bij het Concertgebouw. De Gierzwaluw is immers het symbool van onze vereniging. In de loop der jaren is deelgenomen aan de tellingen door de volgende vwg-bestuurders: Frank van Groen, Jan van der Ben, KeesJan van Bergeijk, Marc Menon, Marion de Groot, Roely Bos, Ruud Wolterman en gastheer Zweitse Scheeringa.

Prettige ingrediënten van de tellingen waren altijd aangenaam weer en een goede bak koffie met iets lekkers. De tellingen waren ook altijd een goede gelegenheid elkaar eens over iets anders andere dan bestuurlijke zaken te spreken. Na afloop van de telling op het dakterras fietsten we nog door de Concertgebouw-/Vondelparkbuurt op zoek naar invliegende Gierzwaluwen. Soms werd nog nageborreld op een lokaal terras. In Amsterdam werd ook geteld in de Staatsliedenbuurt/Jordaan.

Conclusie na analyse resultaten

Een gedegen analyse van alle telgegevens bracht aan het licht dat op niveau van de gehele provincie Noord-Holland het verloop van de gemiddeld getelde hoogste aantallen van de drie telavonden over alle vijf de jaren een stabiel patroon vertoont. Gezien het coherente beeld dat uit vrijwel alle tellocaties naar voren komt en de overeenstemming met de resultaten van MUS (Meetnet Urbane Soorten van Sovon), kan met enig vertrouwen gesteld worden dat de resultaten van het telproject de huidige ontwikkeling van de populatie Gierzwaluwen in Noord-Holland goed weergeeft. De ervaringen met het telproject hebben duidelijk gemaakt dat de gebruikte methode om vanaf een uitkijkpunt de verzamelingen van Gierzwaluwen in de periode tussen 15 juni en 15 juli te tellen, bruikbaar is om over een reeks van jaren een trend in de populatie Gierzwaluwen waar te nemen.

Het hele verslag van het Gierzwaluw Inventarisatie Project Noord-Holland 2012-2016 is te downloaden via de volgende link:

<http://tiny.cc/cdkcqy>

Noot van de redactie: op 15 april a.s. is er een lezing over dit onderwerp in de zaal van het IVN, Ite Boeremastraat 1, Amsterdam. Zie elders in dit nummer.